

[Αρχική Σελίδα](#) > Άλλοι σχετικοί κανόνες για τις προσφυγές, τα ένδικα μέσα και την πρόσβαση στη δικαιοσύνη για περιβαλλοντικά θέματα

Άλλοι σχετικοί κανόνες για τις προσφυγές, τα ένδικα μέσα και την πρόσβαση στη δικαιοσύνη για περιβαλλοντικά θέματα

Ο μόνος τρόπος για ένα άτομο να επιδιώξει την επιβολή των κανόνων προστασίας του περιβάλλοντος έναντι ιδιωτικών οντοτήτων είναι να υποβάλλει αίτηση στην αρμόδια αρχή, σύμφωνα με τους κανόνες που έχουν ήδη αναλυθεί. Η διοίκηση υποχρεούται να απαντήσει εντός των προθεσμιών που προβλέπονται από το νόμο.

Σιωπή της διοίκησης: Σύμφωνα με το άρθρο 10 παρ. 3 του Συντάγματος, η αρμόδια υπηρεσία ή αρχή υποχρεούται να απαντά σε αιτήματα για πληροφορίες και για την έκδοση εγγράφων, ιδίως πιστοποιητικών και άλλων δικαιολογητικών εντός συγκεκριμένης προθεσμίας, που δεν υπερβαίνει τις 60 ημέρες, όπως απαιτείται από το νόμο. Σε περίπτωση μη συμμόρφωσης με αυτήν την προθεσμία ή παράνομη άρνηση, εκτός από οποιεσδήποτε άλλες κυρώσεις και νομικές συνέπειες, καταβάλλεται στον αιτούντα ειδική χρηματική αποζημίωση, όπως απαιτείται από το νόμο. Οι πολίτες μπορούν να προσφύγουν στα διοικητικά δικαστήρια κατά της παράλειψης των διοικητικών οργάνων να απαντήσουν, εντός των προθεσμιών που ορίζει ο Κώδικας Διοικητικής Δικονομίας (άρθρο 66 του Ν. 2717/99, όπως τροποποιήθηκε). Η προσφυγή υποβάλλεται εντός εξήντα (60) ημερών. Η προθεσμία αρχίζει για τους ενδιαφερόμενους από την κοινοποίηση σε αυτούς. Σε κάθε άλλη περίπτωση, από τότε που αυτοί έλαβαν αποδεδειγμένα πλήρη γνώση του περιεχομένου της και για τους τρίτους από τη δημοσίευσή της, αν δεν προβλέπεται από το νόμο άλλος ειδικότερος τρόπος γνωστοποίησής της, ή σε κάθε άλλη περίπτωση, από τότε που αυτοί έλαβαν αποδεδειγμένα πλήρη γνώση του περιεχομένου της.^[1]

Ωστόσο, στις 21/11/2013, ο Έλληνας Συνήγορος του Πολίτη επεσήμανε ότι καταργήθηκε το νομικό πλαίσιο βάσει του οποίου οι πολίτες μπορούσαν να λάβουν χρηματική αποζημίωση λόγω μη απάντησης στα γραπτά αιτήματά τους, παρά τη ρητή συνταγματική απαίτηση (άρθρο 10 παράγραφος 3). Ο Συνήγορος απηύθυνε έκθεση που ζητούσε από τον αρμόδιο Υπουργό Διοικητικής Ανασυγκρότησης να επαναφέρει τη δυνατότητα οικονομικής αποζημίωσης των πολιτών, όταν δεν τηρούνται οι προθεσμίες που ορίζει η διοίκηση (Νόμος 2690/1999 - Κώδικας Διοικητικής Διαδικασίας), σύμφωνα με το σχετικό συνταγματικά κατοχυρωμένο δικαίωμα.

Μη συμμόρφωση με δικαστικές αποφάσεις: Σύμφωνα με το άρθρο 95 παρ. 5 του Συντάγματος (όπως αναθεωρήθηκε το 2001), η διοίκηση έχει την υποχρέωση να συμμορφώνεται με τις δικαστικές αποφάσεις. Η παραβίαση αυτής της υποχρέωσης δημιουργεί ευθύνη για κάθε αρμόδιο φορέα, όπως απαιτείται από το νόμο.

Σύμφωνα με το άρθρο 50 παρ. 4 του προεδρικού διατάγματος 18/1989, οι διοικητικές αρχές πρέπει, σύμφωνα με την υποχρέωση που απορρέει από το άρθρο 95 παρ. 5 του Συντάγματος, να συμμορφώνονται - ανάλογα με την υπόθεση- με θετική ενέργεια προς το περιεχόμενο της απόφασης του Συμβουλίου της Επικρατείας ή να απέχουν από κάθε ενέργεια αντίθετη προς όσα κρίθηκαν από αυτό. Ο παραβάτης, εκτός από τη δίωξη για παράβαση καθήκοντος βάσει του άρθρου 259 του Ποινικού Κώδικα, υπέχει και προσωπική ευθύνη για αποζημίωση.

Επιπλέον, το άρθρο 1 του νόμου 3068/2002 ορίζει ότι η δημόσια διοίκηση, η τοπική αυτοδιοίκηση και άλλα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου έχουν την υποχρέωση να συμμορφώνονται χωρίς καθυστέρηση με τις δικαστικές αποφάσεις. Το άρθρο 2 του νόμου ορίζει ότι η ευθύνη για τη λήψη των μέτρων που προβλέπονται στο άρθρο 3 σχετικά με τη συμμόρφωση της διοίκησης με τις δικαστικές αποφάσεις ανατίθεται σε τριμελές συμβούλιο. Το άρθρο 3 προβλέπει τα μέτρα που πρέπει να ληφθούν από το αρμόδιο τριμελές συμβούλιο σε περίπτωση που, κατόπιν αιτήματος του ενδιαφερομένου, διαπιστωθεί καθυστέρηση, παράλειψη ή άρνηση συμμόρφωσης ή μη συμμόρφωση με τη δικαστική απόφαση.

Από το συνδυασμό άρθρων 95 παρ. 5 του Συντάγματος και 3 παρ. 1 του νόμου 3068/2002, συνάγεται το συμπέρασμα ότι η διοίκηση, σύμφωνα με απόφαση ακύρωσης του Συμβουλίου της Επικρατείας, υποχρεούται όχι μόνο να θεωρήσει τη νομοθετική πράξη, που κρίθηκε αντίθετη προς τις συνταγματικές διατάξεις ή την ακυρωθείσα διοικητική πράξη, άκυρη και μη υφιστάμενη, αλλά και να λάβει θετικά μέτρα για τη μεταρρύθμιση της νομικής κατάστασης που προκύπτει άμεσα ή έμμεσα από αυτές τις πράξεις. Η διοίκηση υποχρεούται να

ανακαλέσει ή να τροποποιήσει τις πράξεις, που εκδόθηκαν εν τω μεταξύ ή να εκδώσει άλλες με αναδρομική ισχύ, προκειμένου να αποκαταστήσει τα πράγματα στην προηγούμενη κατάσταση, εάν η ακυρωθείσα διοικητική πράξη δεν είχε αρχίσει να ισχύει.

Παρά την υποχρέωση, η δημόσια διοίκηση συχνά αρνείται να συμμορφωθεί. Είναι δύσκολο να αποδεχτεί αποφάσεις που υποχρεώνουν τη διοίκηση να αλλάξει μια συγκεκριμένη πολιτική. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι η απόφαση αριθ. 2337/2016 του Συμβουλίου της Επικρατείας σχετικά με τις αντικειμενικές αξίες ακινήτων.

Εάν η δημόσια διοίκηση δεν συμμορφωθεί με την απόφαση εντός της καθορισμένης προθεσμίας, το τριμελές συμβούλιο βεβαιώνει ότι η διοίκηση δεν συμμορφώθηκε με την απόφαση του δικαστηρίου και καθορίζει ένα χρηματικό ποσό που πρέπει να καταβληθεί στον ενδιαφερόμενο ως κύρωση για μη συμμόρφωση με τη δικαστική απόφαση.

Άλλα θεσμικά όργανα: Ο Έλληνας Συνήγορος του Πολίτη καλείται να αντιμετωπίσει ένα μεγάλο μέρος των αντιδράσεων/καταγγελιών του κοινού ενάντια στη σιωπή των δημόσιων υπηρεσιών ή σε οποιαδήποτε μορφή κακοδιοίκησης. Ο νόμος 3094/2003 για τη λειτουργία του Έλληνα Συνηγόρου του Πολίτη ορίζει ότι αποστολή του είναι η διαμεσολάβηση μεταξύ του δημόσιου τομέα και των ιδιωτών, προκειμένου να προστατευθούν τα δικαιώματα των τελευταίων, να διασφαλιστεί η συμμόρφωση του πρώτου με το κράτος δικαίου, και η καταπολέμηση της κακοδιοίκησης.

Ο Συνήγορος του Πολίτη παρεμβαίνει σε προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι πολίτες στις συναλλαγές τους με τον δημόσιο τομέα, όπως, για παράδειγμα, ελλιπής παροχή ή άρνηση παροχής πληροφοριών, υπερβολική καθυστέρηση στην απάντηση των αιτημάτων των πολιτών, παραβίαση των νόμων ή χρήση παράνομων διαδικασιών, αθέμιτες διακρίσεις εις βάρος πολιτών.

Ο Συνήγορος του Πολίτη είναι αρμόδιος για τις διαφορές των πολιτών με τις υπηρεσίες α. του Δημοσίου, β. των πρωτοβάθμιων και δευτεροβάθμιων Ο.Τ.Α. (Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης - Δήμοι, Κοινότητες, Περιφέρειες), γ. άλλων νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, δ. κρατικών νομικών προσώπων ιδιωτικού δικαίου, δημόσιες επιχειρήσεις, επιχειρήσεις των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης και επιχειρήσεις των οποίων τη διοίκηση ορίζει άμεσα ή έμμεσα το Δημόσιο με διοικητική πράξη ή ως μέτοχος.

Σύμφωνα με το άρθρο 3 παρ. 3 του ν. 3094/2003, ο Συνήγορος του Πολίτη διερευνά ατομικές διοικητικές πράξεις ή παραλείψεις ή υλικές ενέργειες δημοσίων υπαλλήλων, οι οποίες παραβιάζουν δικαιώματα ή προσβάλλουν νόμιμα συμφέροντα φυσικών ή νομικών προσώπων. Ιδίως, διερευνά τις περιπτώσεις κατά τις οποίες όργανο δημόσιας υπηρεσίας ατομικό ή συλλογικό: 1) Προσβάλλει, με πράξη ή παράλειψη, δικαίωμα ή συμφέρον προστατευόμενο από το Σύνταγμα και το νόμο, 2) αρνείται να εκπληρώσει συγκεκριμένη υποχρέωση που επιβάλλεται από τελεσίδικη ή προσωρινά εκτελεστή δικαστική απόφαση, 3) αρνείται να εκπληρώσει συγκεκριμένη υποχρέωση που επιβάλλεται από διάταξη νόμου ή από ατομική διοικητική πράξη, 4) ενεργεί ή παραλείπει νόμιμη οφειλόμενη ενέργεια, κατά παράβαση των αρχών της χρηστής διοίκησης και της διαφάνειας ή κατά κατάχρηση εξουσίας.

Η απροθυμία της διοίκησης να συμμορφωθεί με τις δικαστικές αποφάσεις αποτελεί πραγματικό και σοβαρό πρόβλημα για τον νομοθέτη, ο οποίος, στη διάταξη του άρθρου 3 παρ. 3 (iii) του νόμου 3094/2003, τονίζει την ανάγκη παρακολούθησης της διοικητικής δράσης κατά των δικαστικών αποφάσεων και, παρά τη ρητή αναφορά του Συντάγματος σε αυτήν την υποχρέωση, συμπεριλαμβάνει αυτή την υποχρέωση στις ειδικές περιπτώσεις που ελέγχονται από τον Έλληνα Συνήγορο του Πολίτη.

Ο θεσμός του Έλληνα Συνηγόρου του Πολίτη είναι σεβαστός από όλους τους πολίτες, κάτι που αποδεικνύεται από τον ολοένα αυξανόμενο αριθμό αναφορών που υποβάλλονται ετησίως στο Θεσμό (από 11502 αναφορές το 2015 σε 16976 αναφορές το 2019, βλ. [Ετήσια έκθεση 2019](#)).

Τέλος, ο Συνήγορος του Καταναλωτή - μια ανεξάρτητη κρατική Αρχή - έχει ως κύριο ρόλο τη διαμεσολάβηση για τη φιλική επίλυση διαφορών, που προκύπτουν μεταξύ ιδιωτικών εταιρειών και καταναλωτών. Είναι ένα εξωδικαστικό σώμα, που στοχεύει στη συναινετική επίλυση και ρύθμιση καταναλωτικών διαφορών τόσο στον ιδιωτικό όσο και στο δημόσιο τομέα (δηλαδή πράσινα προϊόντα, δημόσιες υπηρεσίες).

[1] Βλ. επίσης την ετήσια έκθεση του Έλληνα Συνηγόρου του Πολίτη 2006, σελ. 36-38.

■ Τελευταία επικαιροποίηση: 28/07/2021

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται το εκάστοτε κράτος μέλος. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν αναλαμβάνει καμία ευθύνη όσον αφορά τις πληροφορίες ή τα στοιχεία που περιλαμβάνονται ή για τα οποία γίνεται λόγος στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.